

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce: S. M.,** zastoupeného JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou se sídlem v Brně, Dřevařská 25, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3**, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně, č. j. 55 Az 325/2003 - 30 ze dne 22. 10. 2003,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 325/2003 - 30 ze dne 22. 10. 2003 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsané usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byl odmítnut jeho návrh, jímž se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-2771/VL-07-03-2002 ze dne 14. 6. 2002. Rozhodnutím správního orgánu byla stěžovatelova žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 325/1999 Sb.“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se azyl podle ust. § 13 odst. 1, 2 a ust. § 14 cit. zákona neuděluje a že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování

podle ust. § 91 téhož zákona. Soud usnesením návrh stěžovatele ze dne 20. 6. 2002 odmítl s odkazem na ust. § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Uvedené podání postrádalo podle krajského soudu náležitosti žaloby uvedené v ust. § 37 odst. 3 s. ř. s. a v ust. § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. Soud posoudil podání stěžovatele jako pouhé ohlášení nesouhlasu s rozhodnutím ve lhůtě stanovené zákonem. Z obsahu podání podle soudu není zřejmé, jaké jsou důvody nezákonnosti, jaké ustanovení obecně závazného právního předpisu mělo být napadeným rozhodnutím žalovaného porušeno a rovněž petit žaloby dle soudu zcela chybí. Soud proto usnesením vyzval stěžovatele k doplnění podání, stanovil mu k tomu lhůtu a současně jej poučil, že nebude-li výzvě soudu ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o tomto podání odmítne. Podle odůvodnění usnesení vzal soud v úvahu, že stěžovatel sice doložil do spisu doplnění žaloby, učinil tak však až po uplynutí 15ti denní lhůty k tomu stanovené; soud z tohoto důvodu k provedenému doplnění nepřihlédl. Podání tak podle usnesení nadále, i přes výzvu a poučení, nesplňovalo všechny podmínky k tomu, aby se jím mohl soud meritorně zabývat. Šlo přitom o takové vady, které bránily meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí v mezích vytčených žalobních bodů. Z uvedených důvodů Krajský soud v Brně podání stěžovatele s odkazem na ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl.

V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že usnesení krajského soudu napadá z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to v rozsahu výroku, jímž se jeho podání ze dne 20. 6. 2002 odmítá. Má zato, že odmítnutí jeho návrhu je v rozporu „se zákony České republiky“, neboť mu nebylo umožněno doplnit žalobu. Soud měl podle stěžovatele nedostatek důvodů k rozhodnutí, a byl zde tedy „důvod k nepřezkoumatelnosti původního rozhodnutí a tato vada měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé“. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem soudu, že ve svém podání neoznačil napadené výroky. Uvádí, že nemá vzdělání ohledně právního řádu České republiky a podle poučení, které obdržel od žalovaného, mu mělo stačit podat žádost o přezkum rozhodnutí soudem. Lhůta, kterou mu krajský soud v usnesení ze dne 29. 4. 2003 určil k doplnění žaloby, byla pro něj příliš krátká na to, aby mohl odstranit všechny nedostatky svého podání. Je přesvědčen, že by v případě rozhodování příslušných orgánů měla být vzata v úvahu i hlediska lidská a humánní, nejen znění příslušných právních předpisů. Rozhodnutí žalovaného podle jeho názoru nevycházelo z objektivně zjištěných skutečností, nýbrž pouze z ničím nepodložených domněnek, což se mělo projevit zejména při hodnocení situace v jeho zemi a hodnocení jeho osobní situace. Správní orgán měl překročit meze správního uvážení, nebral v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců na území České republiky účinnou od června 2001. Rozhodnutí žalovaného stěžovatel považuje za rutinní, nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty a ve svém důsledku i překračující meze, které správní orgán má při svém uvážení k dispozici. S ohledem na tyto skutečnosti požádal stěžovatel Nejvyšší správní soud, aby napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel požádal Nejvyšší správní soud, aby jeho kasační stížnosti přiznal odkladný účinek ve smyslu ust. § 107 s. ř. s. Jak uvádí, výkon rozhodnutí a jeho právní následky by pro něj znamenaly značnou újmu, a to neřešitelnou osobní situaci a přímé ohrožení jeho dalšího života, a to nejen po stránce ekonomické a z hlediska zajišťování základních životních potřeb.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že v podání stěžovatele ze dne 20. 6. 2002 označeném jako opravný prostředek proti rozhodnutí OAMP MV ČR ve věcech azylu je uvedeno, kdo je podatelem a jaké správní rozhodnutí je napadáno. Dále je v podání uvedeno, že stěžovatel nesouhlasí s uvedeným správním rozhodnutím s tím, že ve správním řízení měl dva pohovory, přičemž druhý v pořadí se konal dne 12. 6. 2002, přičemž rozhodnutí o zamítnutí žádosti o zamítnutí azylu bylo vydáno již 14. 6. 2002. To stěžovatel

podle uvedeného podání považuje za velmi krátkou lhůtu pro posouzení jeho problémů a dodává, že jeho život a život jeho rodiny jsou ohroženy. Proto žádá „o přezkoumání jeho žádosti ještě jednou a prosí o pochopení“. Dne 29. 4. 2003 vydal Krajský soud v Brně usnesení č. j. 55 Az 325/2003 - 16, kterým stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání ze dne 20. 6. 2002 tak, aby bylo zřejmé, kdo jej činí, čeho se týká, proti komu směřuje, jméno, příjmení a adresa, na kterou lze doručovat, kým je podepsáno a datováno, označení rozhodnutí správního orgánu, které napadá a den jeho doručení nebo jiného oznámení stěžovateli, označení výroků rozhodnutí, které stěžovatel napadá, označení žalobních bodů, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatel napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení stěžovatel navrhuje provést a uvedení návrhu výroku rozsudku. Toto usnesení bylo prostřednictvím držitele poštovní licence doručováno stěžovateli na adresu, jež byla stěžovatelem později uvedena i pro řízení o kasační stížnosti. Ze spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že tato zásilka byla vrácena zpět jako nedoručená s tím, že podle záznamu na zásilce byla zásilka uložena na poště dne 8. 9. 2003, toto uložení bylo oznámeno, avšak zásilka nebyla stěžovatelem v úložní době vyzvednuta. Zároveň však soud zjistil, že doručenka nemá všechny náležitosti stanovené v ust. § 50e odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), konkrétně jméno doručovatele. Podle úředního záznamu provedeného ve spise dne 30. 9. 2003 se toho dne dostavil stěžovatel do soudní kanceláře a převzal kopii usnesení č. j. 55 Az 325/2003 - 16 a sdělil, že se zdržuje v pobytovém středisku K. Dne 15. 10. 2003 bylo Krajskému soudu v Brně doručeno podání stěžovatele označené jako doplnění žaloby. V rámci tohoto podání stěžovatel uvedl, které výroky rozhodnutí správního orgánu napadá, žalobní body odkazem na ust. § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád), a ust. § 12 a § 91 zákona č. 325/1999 Sb., které měly být podle jeho slov správním orgánem porušeny. Pokud jde o skutkové důvody, odkázal na svá podání a ostatní obsah spisu ve správním řízení. V podání byl rovněž uveden navrhovaný výrok rozhodnutí soudu. Dále stěžovatel v uvedeném doplnění připojil text psaný v mateřském jazyce (ukrajinštině) a požádal soud o překlad tohoto textu do českého jazyka. Tento požadavek je podle něj v souladu se zásadou rovnosti účastníků řízení, jež je zakotvena v čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a dále rozvedena v ust. § 18 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s. Ze soudního spisu není prokázáno, že by byl uvedený text přeložen do českého jazyka. Dne 22. 10. 2003 krajský soud vydal kasační stížností napadené usnesení, kterým podání stěžovatele odmítl z důvodů, jež jsou uvedeny výše.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Brně z hlediska naplnění důvodů uplatněných v kasační stížnosti. Vyšel přitom z toho, že stěžovatel v kasační stížnosti explicitně uplatnil důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to konkrétně existenci jiné vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Z obsahu kasační stížnosti však Nejvyšší správní soud dovodil, že stěžovatel neuplatňuje rovněž existenci důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Nejvyšší správní soud se v prvé řadě ztotožnil se závěrem krajského soudu, že podání stěžovatele ze dne 20. 6. 2002 neobsahovalo veškeré náležitosti žaloby ve smyslu ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s. a že tedy bylo třeba stěžovatele vyzvat k jejímu doplnění, byť ne v takovém rozsahu, jak soud učinil. Usnesením krajského soudu byl totiž stěžovatel vyzván k doplnění náležitostí žaloby, a to včetně těch, které byly stěžovatelem již v původním podání ze dne 20. 6. 2002 řádně uvedeny.

Za nesprávné je však nutno považovat samotné rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí podání. Podle odůvodnění usnesení soud podání stěžovatele odmítl s odkazem na ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. z toho důvodu, že uvedené podání nebylo přes výzvu soudu ve lhůtě stanovené ve výzvě doplněno, resp. bylo doplněno až po lhůtě k tomu stanovené, přičemž soud k takovému doplnění již nepřihlédl. Podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. soud řízení o podání, které je vadné nebo neúplné, usnesením odmítne pouze tehdy, pokud toto podání není ve lhůtě stanovené ve výzvě soudu doplněno nebo opraveno a pro tento nedostatek není možno v řízení dále pokračovat, nestanoví-li zákon jinak. Aby tedy soud mohl uvedené usnesení o zastavení řízení vydat, musejí být splněny všechny tři podmínky: nedoplnění či neopravení podání ve stanovené lhůtě, nemožnost pokračovat pro tento nedostatek v řízení a absence speciální úpravy v s. ř. s. Nejvyšší správní soud má v dané věci za nepochybně splněnou pouze podmínku první a třetí. Usnesení, jímž byl stěžovatel vyzván k doplnění svého podání, nutno považovat za doručené dne 18. 9. 2003 na základě uplatnění fikce náhradního doručení podle ust. § 46 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s ust. § 46 odst. 5 o. s. ř. a ust. § 64 s. ř. s. Neboť ani stěžovatel nezpochybnil, že by se v době pokusu o doručení v místě doručení, které navíc uvedl jako místo svého pobytu ve svém podání ze dne 20. 6. 2002, nezdržoval.Od uvedeného dne začala běžet 15ti denní lhůta stanovená soudem k doplnění podání, která uběhla dne 3. 10. 2003. Stěžovatel doručil soudu doplnění žaloby dne 15. 10. 2003, tedy po stanovené lhůtě. Právní úprava správního soudnictví přitom nepředpokládá speciální pravidla, která by pro případ, kdy účastník řízení nedoplní svou žalobu, vylučovala aplikaci ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. První a třetí podmínka tedy splněna byla. Odůvodnění usnesení Krajského soudu v Brně však neumožňuje zhodnotit, zda a jakým způsobem uvedený soud posoudil, či je splněna i poslední podmínka aplikace ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., tj. nemožnost pokračovat v řízení pro nedostatek spočívající v nedoplnění podání ve lhůtě stanovené soudem, neboť tomu odpovídající úvaha v rozhodnutí krajského soudu zcela chybí. Je třeba předně odmítnout závěr krajského soudu, že důvodem pro nezohlednění pozdějšího doplnění podání je toliko skutečnost, že toto podání nebylo učiněno ve lhůtě stanovené soudem v předmětném usnesení. Lhůtu podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. je totiž třeba považovat za lhůtu soudcovskou a z jejího nedodržení není možno automaticky ze zákona dovozovat možnost, resp. povinnost soudu k pozdějšímu doplnění nepřihlédnout. Takový výklad by navíc činil nadbytečným požadavek posouzení, zda pro uvedený nedostatek nelze pokračovat v řízení. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že v případech, kdy účastník řízení doplní své podání sice po lhůtě stanovené soudem k tomuto doplnění, avšak ještě před vydáním samotného rozhodnutí ve věci, nejsou bez dalšího splněny podmínky pro odmítnutí návrhu podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť v takových případech je třeba v souladu s cit. ustanovením vždy zkoumat, zda pouhá skutečnost, že nebylo doplněno ve lhůtě, brání soudu pokračování v řízení, resp. rozhodnutí ve věci. Lze přitom předpokládat, že tak tomu bude ve skutečně výjimečných případech.

V dané věci stěžovatel sice nedodržel lhůtu stanovenou soudem v usnesení, jímž byl vyzván k doplnění svého podání, nicméně své podání doplnil dne 15. 10. 2003, tedy sedm dní před vydáním usnesení soudu, kterým bylo řízení o podání stěžovatele odmítnuto. Krajský soud se přitom v tomto svém rozhodnutí nezabýval otázkou, zda a jakým způsobem pouhá skutečnost, že bylo doplněno po lhůtě, bránila pokračování v řízení. V takovém postupu, tzn. v absenci uvedené úvahy soudu v rozhodnutí, shledává Nejvyšší správní soud vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.).

Otázku, zda podání stěžovatele ze dne 20. 6. 2002 nebylo krajským soudem odmítnuto přesto správně z toho důvodu, že ani po jeho doplnění nebylo možno v řízení pokračovat, neboť ani poté neobsahovalo podání veškeré náležitosti žaloby stanovené v ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s., přitom nemohl Nejvyšší správní soud ze soudního spisu sám posoudit. Ačkoliv česky psaný text doplnění ze dne 15. 10. 2002 svědčí spíše závěru, že stěžovatel nedoplnil všechny chybějící náležitosti žaloby, stejný závěr nemohl Nejvyšší správní soud učinit ohledně textu psaného v ukrajinštině, neboť jeho překlad není ve správním spise přiložen.

Ostatní námitky stěžovatele obsažené v kasační stížnosti jsou uvedeny pouze obecně bez doplnění konkrétních skutkových okolností. Řízení o kasační stížnosti je přitom ovládáno zásadou dispoziční, v souladu s níž Nejvyšší správní soud může kasační stížností napadené rozhodnutí přezkoumat pouze z hlediska existence či neexistence ve stížnosti specifikovaných důvodů ve smyslu ust. § 103 odst. 1 s. ř. s. V žádném případě mu nepřísluší, aby sám dovozoval či domýšlel, v čem konkrétně by mohl stěžovatel pochybení správního orgánu spatřovat. Za této situace Nejvyšší správní soud nemohl ostatní stěžovatelem uvedené námitky považovat za řádně tvrzený důvod pro podání kasační stížnosti ve smyslu ust. § 103 odst. 1 s. ř. s., a proto se jimi dále nezabýval.

Nejvyšší správní soud tedy shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., a to existenci vady řízení před soudem, která měla za následek nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Proto kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Je na Krajském soudu v Brně, aby v dalším řízení posoudil, zda doplnění žaloby doručené 15. 10. 2003 umožňuje pokračování v řízení o žalobě. Rozhodne také dle svého uvážení o žádosti stěžovatele o ustanovení tlumočníka do ukrajinského jazyka.

Vzhledem k rozhodnutí ve věci samé a rovněž s přihlédnutím k ust. § 78b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. října 2004

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu